

รูปแบบความต้องการในการได้รับบริการของผู้มีศักยภาพท่องเที่ยว
โฮมสเตย์ชาวบ้านในแหล่งท่องเที่ยวเมืองอยุธยาอย่างยั่งยืน
ภายใต้เกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน

Pattern of the Potential Tourist Demand for Local Homestay Services
in Ayutthaya Tourist Sites Sustainably under ASEAN Homestay Standards

ธัญญภัทร์ ศรีเนติยวาทิน¹, ยุทธพงษ์ ลีลากิจไพศาล², สฤณี ศรีโยธิน³
วิณารณ์ แดงจ้อย⁴, และ จิรัฏฐ์ ชวนชม⁵

Tananyaphat Srinathiyawasin¹, Yutthapong Leelakitpaisarn², Sarid Sriyothin³
Winaphorn Tangjui⁴, and Jirat Chuanchom⁵

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต^{1, 2, 3, 4}

Faculty of Humanities and Social Sciences Suan Dusit University^{1, 2, 3, 4}

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต⁵

Faculty of Management Sciences, Suan Dusit University⁵

E-mail: tananyaphat@yahoo.com¹, yl6767@hotmail.com², supblue71@gmail.com³
paileaw@yahoo.com.au⁴, chiruchchiruch@hotmail.com⁵

Received February 23, 2024; Revised March 20, 2024; Accepted April 25, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างรูปแบบความต้องการในการได้รับบริการของผู้มีศักยภาพท่องเที่ยวโฮมสเตย์ชาวบ้าน ในแหล่งท่องเที่ยวเมืองอยุธยาภายใต้มาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงปริมาณจำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถาม และการวิจัยเชิงคุณภาพจำนวน 50 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ มีการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา โดยมีการเชื่อมโยงในเชิงเหตุผลระหว่างข้อค้นพบ ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบความต้องการในการได้รับบริการของผู้มีศักยภาพท่องเที่ยวโฮมสเตย์ชาวบ้าน ในแหล่งท่องเที่ยวเมืองอยุธยาภายใต้มาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน 1) ด้านกลุ่มโฮมสเตย์ ต้องมีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 2) ด้านกิจกรรม เน้นให้มีกิจกรรมที่สะท้อนวัฒนธรรม หรือวิถีชีวิตของคนในชุมชน 3) ด้านการจัดการ ต้องมีผู้นำที่เข้มแข็ง ส่งเสริมให้มีระบบที่เสถียร 4) ด้านทำเลที่ตั้ง เพิ่มป้ายบอกทาง และเพิ่มรถบริการสาธารณะ 5) ด้านความปลอดภัย และการรักษาความปลอดภัย บุคลากรได้รับการอบรมด้านความปลอดภัยและการปฐมพยาบาล

เบื้องต้น 6) ด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์ เน้นการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวไปสัมผัสวิถีชีวิตชาวบ้าน 7) ด้านความยั่งยืน สินค้าในชุมชนมีจุดเด่นและสะท้อนอัตลักษณ์ชุมชน 8) ด้านที่พักอาศัย มีความแข็งแรง 9) ด้านสุขอนามัยและการรักษาความสะอาด เน้นเรื่องความสะอาด สร้างความเชื่อมั่น และภาพลักษณ์ที่ดี

คำสำคัญ: รูปแบบความต้องการ; ผู้มีศักยภาพท่องเที่ยว; เกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน

Abstract

The objectives of this research were to study and create a service model for the needs of potential homestay tourists at the tourist attractions in Ayutthaya under the ASEAN homestay standard. The study utilized a mixed-methods approach. The quantitative research sampled 400 people using questionnaires, and the qualitative research sampled 50 people using interviews. Sampling was done using purposive methods. Statistical analysis was used to draw inferences, and there was a focus on establishing causal relationships among the findings. The findings of the Pattern of the Potential Tourist Demand for Local Homestay Services in Ayutthaya Tourist Sites Sustainably Under ASEAN Homestay Standards, are the following: 1) For the host, there must be natural tourist attractions and cultural tourism; 2) For the activities, the emphasis is placed on having activities that reflect the culture or way of life of people in the community. 3) Management must have strong leaders to promote a mentoring system. 4) For location, add more road signs and increase the number of public service vehicles. 5) For safety, security personnel need to receive safety and first aid training. 6) Marketing and promotion focus on public relations for tourists to experience the folkways. 7) According to sustainability principles, products in the community are distinctive and reflect the community's identity. 8) Accommodation is strong; 9) Hygiene and cleanliness focus on cleanliness to build confidence and a good image.

Keywords: demand pattern; potential tourists; ASEAN homestay standards

บทนำ

สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้ให้ความสำคัญกับการวางรากฐานและแก้ไขปัญหาที่เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ทั้งในด้านคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว บุคลากรการท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งการสร้างสมดุลของการพัฒนา ในมิติของพื้นที่ เวลา กิจกรรม รูปแบบ และกลุ่มนักท่องเที่ยว เพื่อการสร้างรายได้และการกระจายรายได้สู่ชุมชน โดยได้มีการเตรียมความพร้อมของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวสู่การเติบโตในอนาคตบนพื้นฐานของ การลงทุนพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ ตลอดจนให้ความสำคัญกับการทำงานอย่างบูรณาการระหว่าง

ภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน และระหว่างประเทศ โดยมุ่งหวังให้การท่องเที่ยวช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ นายพิพัฒน์ รัชกิจประการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (Ministry of Tourism and Sports of Thailand., 2019) กล่าวว่า โสภณศาสตร์จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการกระจายรายได้สู่ชุมชน ซึ่งจะเป็นรากฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศอย่างแท้จริง ผู้ความยั่งยืนและสิ่งสำคัญคือต้องใส่ใจสิ่งแวดล้อม เน้นเรื่องมาตรฐาน ความปลอดภัย ความสะอาด ความเป็นธรรมชาติของสถานที่ท่องเที่ยวในประเทศไทย เพื่อยกระดับโสมสตร์ของไทยให้มีคุณภาพ สร้างภาพลักษณ์ที่ดีด้านการให้บริการนักท่องเที่ยวให้มีคุณภาพได้มาตรฐานในระดับสากล และสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชน โดยให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการพัฒนา ทำให้ได้รับประโยชน์โดยตรงจากการท่องเที่ยว

อีกทั้งข้อมูลจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (TAT Review, 2020) ระบุว่าในปี 2017 สัดส่วนรายได้จากการจับจ่ายของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศมีมูลค่าคิดเป็นร้อยละ 18.25 ของ GDP ประเทศไทย โดยคาดว่าจะเพิ่มความสำคัญมากขึ้นเป็นลำดับ และข้อมูลจาก UNWTO ระบุว่าในปี 2017 ประเทศไทยติดอันดับ 4 ในกลุ่มประเทศที่มีรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างประเทศมากที่สุดในโลก โดยในปี 2020 อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวยังคงได้รับความไว้วางใจให้เป็นฟันเฟืองหลักที่สำคัญในการช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ ดังนั้นผู้ประกอบการทุกภาคส่วนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะแสวงหาแนวทางเปลี่ยนวิกฤติให้เป็นโอกาส โดยนำโอกาสและจุดแข็งของประเทศที่สะท้อนจากตัวนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศมากำหนดเป็นแนวทางหลัก ตลอดจนการตลาดท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ ที่ต้องการส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยม (Preferred Destination) อย่างยั่งยืนด้วย 3 กลยุทธ์หลัก คือ (1) สร้างความเชื่อมั่นในคุณค่าของแบรนด์ประเทศไทย โดยผลักดันการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบ Responsible Tourism อย่างเป็นทางการในทุกมิติของการดำเนินงานและการสื่อสาร (2) นำเสนอสินค้าและบริการที่สามารถชูเอกลักษณ์ของประเทศไทยแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสินค้าที่กระตุ้นและเพิ่มการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว (3) ขยายตลาดกลุ่มลูกค้าคุณภาพปรับสมดุลตลาดกลุ่มเป้าหมายดึงกลุ่มคนไทยที่นิยมท่องเที่ยวในต่างประเทศให้หันมาท่องเที่ยวในประเทศ นอกจากนี้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ยังให้ความสำคัญกับการปรับสมดุลตลาดกลุ่มเป้าหมายเพื่อลดความเสี่ยงไม่ว่าจะเป็นตลาดต่างประเทศระยะใกล้ การขยายตลาดในภาคต่าง ๆ นอกเหนือจากกรุงเทพฯ เพื่อลดการแย่งลูกค้าการท่องเที่ยวข้ามภาคและภายในภูมิภาค และพยายามทำให้คนไทยที่นิยมท่องเที่ยวต่างประเทศหันมาให้ความสนใจกับประสบการณ์และคุณค่าจากการท่องเที่ยวในเมืองไทยมากขึ้น

อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการประกาศขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก ตั้งอยู่ภายในเกาะเมืองอยุธยา เขตเทศบาลเมืองพระนครศรีอยุธยา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กรมศิลปากรได้ประกาศกำหนดเขตที่ดินโบราณสถานพระนครศรีอยุธยาเพิ่มเติม ซึ่งครอบคลุมเกาะเมืองอยุธยาและพื้นที่รอบนอกเกาะเมืองทุกด้านที่

ปรากฏหลักฐานด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี พื้นที่โบราณสถานประมาณ 3,000 ไร่ (Thai World Heritage Information Centre, Ministry of Culture, 2017) เมืองอยุธยาเป็นเมืองที่มีประวัติศาสตร์มายาวนาน มีโบราณสถานจำนวนมาก จึงจัดได้ว่าการท่องเที่ยวเมืองอยุธยาเป็นการท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรม อีกทั้งยังเป็นแหล่งเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจสำคัญหลายชนิด มีการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อเผยแพร่ความรู้แก่นักท่องเที่ยวและผู้สนใจมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวในรูปแบบเชิงอนุรักษ์ หรือที่เรียกว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco-tourism) โดยกำลังเป็นที่นิยมเป็นอย่างมากจากนักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศ สามารถทำให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเติบโตอย่างรวดเร็วและหลากหลาย และสามารถรองรับรูปแบบการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มีความต้องการที่หลากหลาย และธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับที่พักจึงเป็นส่วนหนึ่งของการตัดสินใจท่องเที่ยว โดยในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าธุรกิจที่พักโฮมสเตย์เป็นธุรกิจที่ได้รับความนิยมมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวที่สนใจการท่องเที่ยวชุมชนที่ต้องการสัมผัสวิถีชีวิตชุมชนดั้งเดิม อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษายังเป็นโฮมสเตย์ที่ได้รับมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยมาแล้ว จึงเป็นเหตุผลให้คณะผู้วิจัยเลือกเป็นพื้นที่ศึกษา เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีคุณสมบัติตรงกับความต้องการในการศึกษาวิจัย และก่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงกับชุมชน อีกทั้งเมื่อพิจารณาถึงองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการศึกษารูปแบบความต้องการในการได้รับบริการของผู้มีศักยภาพท่องเที่ยวโฮมสเตย์ชาวบ้านในแหล่งท่องเที่ยวเมืองอยุธยาอย่างยั่งยืน ภายใต้เกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน อีกทั้งมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน ยังมีความคล้ายกับมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย มีเพียง 4 ด้าน ที่ต้องสร้างมาตรฐานเพิ่ม ได้แก่ ด้านการจัดการ ด้านทำเลที่ตั้ง ด้านสุขอนามัยและการรักษาความสะอาด และด้านความยั่งยืน ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการทำอยู่แล้ว เพียงแค่ให้ความสำคัญมากขึ้น ก็จะสามารถเข้ารับการประเมินมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียนได้ รวมถึงผู้ประกอบการต้องรู้ว่านักท่องเที่ยวมีความต้องการอย่างไร สิ่งไหนที่ควรให้ความสำคัญในการดำเนินการ เพื่อให้ผู้ประกอบการ ชุมชน มองเห็นแนวทางในการสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ซึ่งได้แนวคิดจาก Toeypho (2016) พบว่า รูปแบบการจัดการท่องเที่ยววัฒนธรรมโฮมสเตย์โดยชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิต และเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนแบบสัมผัสวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ที่มีองค์ประกอบของการเชื่อมโยงถึงการจัดการและการบูรณาการภายในชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชน และองค์ประกอบครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ทั้งในด้านที่พักอาศัย วัฒนธรรม ประเพณี อาหารผลิตภัณฑ์ องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น สภาพแวดล้อม เกิดชุมชนที่มีความเข้มแข็ง มีสภาพแวดล้อมที่ดี สามารถเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของสังคมในชุมชน และมีมาตรฐานที่ดีให้กับชุมชนท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความยั่งยืนต่อไป จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าเมืองอยุธยาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ สามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่มีความต้องการที่แตกต่างกันได้ มีทุนทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย ทำให้ประชาชนในพื้นที่สามารถสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว ทำให้เกิดอาชีพที่หลากหลาย เกิดการกระจายรายได้ โดยประชาชนในพื้นที่สามารถมีส่วนร่วมและช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน ธุรกิจที่พักอาศัยจึงเป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจ

โดยเฉพาะที่พักโฮมสเตย์เป็นรูปแบบที่พักที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยว และได้รับความนิยมมากขึ้น การมีมาตรฐานที่ดีย่อมสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสร้างรูปแบบความต้องการในการได้รับบริการของผู้มีศักยภาพท่องเที่ยวโฮมสเตย์ชาวบ้าน ในแหล่งท่องเที่ยวเมืองอยุธยาภายใต้มาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน

การทบทวนวรรณกรรม

นิยามของโฮมสเตย์อาเซียน

Ministry of Tourism and Sports of Thailand (2010) โฮมสเตย์ในภูมิภาคอาเซียน จากรายชื่อโฮมสเตย์มาตรฐานอาเซียนที่ปรากฏในหนังสือรวมรายชื่อโฮมสเตย์อาเซียน ประกอบด้วย โฮมสเตย์จากประเทศบรูไน กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย เมียนมา ไทย และประเทศเวียดนาม ทั้งนี้ไม่ปรากฏรายชื่อโฮมสเตย์จากประเทศฟิลิปปินส์และสิงคโปร์ พบว่า การดำเนินกิจการมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ โฮมสเตย์ในประเทศไทย มาเลเซีย ลาว กัมพูชา และอินโดนีเซีย มีลักษณะเป็นการรวมกลุ่มและดำเนินกิจการแบบหน่วยชุมชนโดยชุมชนท้องถิ่น ส่วนโฮมสเตย์ในประเทศบรูไนเวียดนาม มีลักษณะเป็นการดำเนินกิจการแบบหน่วยเดี่ยวแบบแยกบ้านซึ่งสอดคล้องตามนิยามของโฮมสเตย์แบบตะวันตก โดยบ้านแต่ละหลังจะดำเนินกิจการโฮมสเตย์ของตนเองเป็นเอกเทศต่อมา ในปี ค.ศ. 2016 องค์การการท่องเที่ยวแห่งชาติอาเซียน ได้กำหนดนิยามของ “โฮมสเตย์อาเซียน” หมายถึง ลักษณะการท่องเที่ยวทางเลือก เป็นการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งนักท่องเที่ยวจะต้องพักอาศัยร่วมกับเจ้าของบ้าน เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตของครอบครัวและชุมชนท้องถิ่น โดยกิจการโฮมสเตย์ต้องมีสมาชิกอย่างน้อย 5 หลังคาเรือนขึ้นไป การกำหนดนิยามมีเป้าประสงค์เพื่อให้กิจการโฮมสเตย์ในภูมิภาคอาเซียนมีแนวทางในการพัฒนาเป็นไปในทิศทางเดียวกันสรุปได้ว่า โฮมสเตย์อาเซียนประกอบไปด้วยคุณลักษณะ 3 ด้าน ได้แก่ (1) คุณลักษณะด้านวัตถุประสงค์เพื่อการท่องเที่ยวในลักษณะการท่องเที่ยวชุมชน (community-based tourism) โดยคนในชุมชนมีส่วนร่วม (2) คุณลักษณะด้านการเป็นที่พักอาศัยสำหรับนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวจะต้องพักอาศัยร่วมกับเจ้าของบ้าน (3) คุณลักษณะด้านกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวเรียนรู้วิถีชีวิตและวิถีชุมชนผ่านการท่องเที่ยวชุมชนและกิจกรรมต่าง ๆ

มาตรฐานโฮมสเตย์ของอาเซียน

กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้กำหนดมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน ในเรื่องของหลักเกณฑ์หลักในการวัดมาตรฐานจำนวน 9 หลักเกณฑ์ 91 ตัวชี้วัด โดยมีตัวชี้วัดเบื้องต้น 3 ด้าน ดังนี้

ตัวชี้วัดที่ (1) โฮมสเตย์มีบ้านพักรับรองนักท่องเที่ยว 5 หลังขึ้นไป โดยภายในชุมชนต้องมีส่วนเกี่ยวข้อง และทำงานร่วมกันและเปิดดำเนินการมาแล้วไม่ต่ำกว่า 2 ปี ตัวชี้วัดที่ (2) เจ้าของโฮมสเตย์ต้องปราศจากประวัติอาชญากรรม ตัวชี้วัดที่ (3) เจ้าของโฮมสเตย์ควรมีพื้นฐานสุขภาพที่ดี และไม่มีโรคร้ายแรงหรือโรคติดต่อ กรณีที่ผ่านการประเมินมาตรฐาน โฮมสเตย์จะได้รับหนังสือรับรองมาตรฐานที่มีอายุการรับรองเป็นระยะเวลา 3 ปี อย่างไรก็ตาม กรณีที่โฮมสเตย์ไม่ผ่านการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐาน โฮมสเตย์จะได้รับโอกาสให้ดำเนินการแก้ไขตามระยะเวลาผ่อนผันที่คณะกรรมการตรวจประเมินกำหนด และจะได้รับการตรวจประเมินตามข้อบกพร่องอีกครั้ง หากผ่านการตรวจประเมินตามเกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์จะได้รับการรับรอง

เกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดในการตรวจประเมินตามมาตรฐานอาเซียน

ตามที่องค์การโฮมสเตย์ได้กำหนดหลักเกณฑ์หลักในการวัดมาตรฐานออกเป็น 9 หลักเกณฑ์ประกอบไปด้วย (1) ด้านกลุ่มโฮมสเตย์ ประกอบด้วย หมู่บ้านและชุมชน ตั้งอยู่ใกล้สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มีศูนย์โฮมสเตย์ หรือพื้นที่ส่วนกลางประจำชุมชนและเจ้าของที่พักผ่านการอบรมหลักสูตรโฮมสเตย์ (2) ด้านกิจกรรม ประกอบด้วยกิจกรรมของหมู่บ้านและชุมชน กิจกรรมในพื้นที่ใกล้เคียง และความจริงแท้ (ชุมชนรักษาอัตลักษณ์ ค่านิยมและวัฒนธรรม วิถีชีวิตของตนเอง) (3) ด้านการจัดการ ประกอบด้วย ความเป็นผู้นำ (ผู้นำมีความเข้มแข็ง) องค์กร (มีโครงสร้างมีระบบ กำหนดบทบาท) ฐานข้อมูล (ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ประกอบการธุรกิจ และเวลาเข้าพักของนักท่องเที่ยวและความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว) และการพัฒนาความสามารถและการฝึกอบรม (4) ด้านทำเลที่ตั้ง ประกอบด้วย การเข้าถึงได้ด้วยพาหนะทุกประเภท และมีป้ายบอกทางที่ชัดเจน (5) ด้านความปลอดภัยและการรักษาความปลอดภัย ประกอบด้วย การฝึกอบรมด้านความปลอดภัย รูปแบบความปลอดภัยของสถานที่ และการดำเนินกิจกรรม การอธิบายเรื่องความปลอดภัยก่อนดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง และการกู้ภัยและอพยพฉุกเฉิน (6) ด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วย กิจกรรมส่งเสริมการขายมีการกำหนดกิจกรรมตามที่กลุ่มเป้าหมายต้องการและคาดหวัง มีความร่วมมือกับผู้ประกอบการท่องเที่ยว และการทำการตลาดผ่านทางเว็บไซต์และโซเชียลมีเดีย (7) ด้านความยั่งยืน ประกอบด้วย ความยั่งยืนทางเศรษฐกิจโฮมสเตย์ มีการจ้างงานจากชุมชนท้องถิ่น ความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม มีการจำกัดผลกระทบทางกายภาพที่ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและสัตว์ในท้องถิ่น และความยั่งยืนทางสังคมและวัฒนธรรม มีมุมข้อมูลและส่วนการจัดแสดงวัฒนธรรมที่ศูนย์โฮมสเตย์เพื่อให้แขกที่มาพักได้รับข้อมูลที่เหมาะสม (8) ด้านที่พัก ประกอบด้วย โครงสร้างของบ้านอยู่ในสภาพแข็งแรงและปลอดภัยมีการออกแบบและก่อสร้างที่สะท้อนสถาปัตยกรรมและเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ห้องนอนมีสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานในห้องพักของนักท่องเที่ยว เช่น พัดลม โต๊ะเขียนหนังสือ ตู้ขนาดเล็ก กระจก ปลั๊กไฟ มุ้งหรือมุ้งลวด และห้องส้วม/ห้องน้ำ มีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานในห้องน้ำอยู่ภายในตัวบ้านหรือภายนอกใกล้ตัวบ้าน (9) ด้านสุขอนามัยและการรักษาความปลอดภัย ประกอบด้วย ตัวบ้าน (ห้องครัว ห้องน้ำ/ห้องส้วม) มีความสะอาดปราศจากฝุ่น สิ่งสกปรก ใย

แมงมุม พื้นห้องครัวสะอาด และห้องน้ำ ผักบัว อ่างอาบน้ำ อ่างล้างหน้า มีความสะอาดปราศจากคราบสกปรก ผุ่น และกลิ่นเหม็น

ผู้มีศักยภาพท่องเที่ยวไฮมสเตย์ชาวบ้าน

สิ่งที่บรรดาแหล่งท่องเที่ยวในทุกประเทศต้องการคือ “นักท่องเที่ยวคุณภาพ” ทั้งจากต่างประเทศและภายในประเทศของตนเอง เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีแนวโน้มที่จะใช้จ่ายระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวสูง เลือกซื้อสินค้าและบริการที่มีคุณภาพ เดินทางท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ ไม่สร้างผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยว จึงเชื่อกันว่าการดึงดูดนักท่องเที่ยวดังกล่าวให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวมากขึ้นจะทำให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศนั้น ๆ เติบโตไปในทิศทางที่ดี ดังนั้นจึงจำเป็นต้องศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย ในปี 2018 กองวิจัยการตลาด การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) จัดทำโครงการวิจัยด้านตลาดท่องเที่ยว 3 โครงการ โดยเลือกศึกษา กลุ่มเป้าหมายที่มีศักยภาพในการส่งเสริมตลาดของ ททท. ในต่างประเทศ 2 โครงการ ได้แก่ โครงการศึกษาตลาดนักท่องเที่ยวต่างประเทศ กลุ่มคุณภาพสูง: อิตาลี และสเปน โครงการศึกษาตลาดนักท่องเที่ยวต่างประเทศ กลุ่มประเทศเกิดใหม่: ภูมิภาคตะวันออกกลาง และกลุ่มเป้าหมายนักท่องเที่ยวชาวไทย 1 โครงการ คือ โครงการศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีศักยภาพในการใช้จ่าย เพื่อให้ได้ข้อมูลลักษณะพฤติกรรม รวมทั้งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเดินทางของกลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายเพื่อนำไปกำหนดแผนส่งเสริมการตลาดที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด (TAT Review, 2019)

จากโครงการศึกษาตลาดนักท่องเที่ยวต่างประเทศ ‘Quality, not quantity’ นักท่องเที่ยวกลุ่มคุณภาพสูง พบว่า ชาวอิตาลีและสเปนให้ความสำคัญกับการเรียนรู้และการค้นหาประสบการณ์ใหม่ ๆ มากกว่าการท่องเที่ยวเพื่อความบันเทิงทั่วไป การเลือกจุดหมายปลายทางของชาวอิตาลีคือ ความน่าสนใจโดยรวมของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งมีความสัมพันธ์กับความเป็นกันแท้ทางธรรมชาติ ผู้คน และวัฒนธรรมท้องถิ่น ในขณะที่นักท่องเที่ยวกลุ่มคุณภาพสูงชาวสเปนมีแนวโน้มเลือกจุดหมายการเดินทางจากปัจจัยด้านศิลปวัฒนธรรม อาหาร และวิถีชีวิตท้องถิ่น นักท่องเที่ยวชาวสเปนให้ความสำคัญต่อการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้คนและสังคมมากกว่านักท่องเที่ยวคุณภาพสูงชาวยุโรปกลุ่มอื่น ๆ นักท่องเที่ยวกลุ่มระดับกลางบนชาวอิสราเอลโดยมากนิยมจัดการเดินทางด้วยตนเอง โดยให้ความสำคัญกับกิจกรรมที่สามารถสร้างความบันเทิงสนุกสนานในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งการช้อปปิ้ง บนภาพลักษณ์ของความคุ้มค่าคุ้มค่า นักท่องเที่ยวระดับกลางบนชาวโอมานส่วนใหญ่อายุน้อยกว่า 40 ปี ทำงานเป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ โดยแรงจูงใจสำคัญในการเดินทางท่องเที่ยวคือ ประสบการณ์ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่แปลกใหม่ โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ รวมทั้งความสนุกสนานบันเทิงในรูปแบบต่าง ๆ และสิ่งที่นักท่องเที่ยวชาวคูเวตแสวงหาในการเดินทางท่องเที่ยวคือเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีองค์ประกอบของความหรูหราผสมผสานอยู่ด้วย

โครงการศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีศักยภาพในการใช้จ่ายสูง ‘High Spending Thai’ ที่เน้นการศึกษารูปแบบพฤติกรรม ปัจจัยด้านจิตวิทยา และความต้องการเชิงลึก (Insight) ด้านการเดินทางท่องเที่ยว รวมทั้งสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายทางการตลาดที่มีการใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวสูง ดังนี้ กลุ่ม Gen Y กลุ่ม Multi-Gen กลุ่ม High-end กลุ่ม Silver Age กลุ่ม Millennial Mom และกลุ่มผู้หญิง ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยกลุ่มศักยภาพมีขนาดตลาดจำนวน 13.63 ล้านคน (คำนวณจากจำนวนประชากรไทย อายุ 20-70 ปี ของกรมการปกครอง ปี 2017) มีพฤติกรรมดังนี้ นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางท่องเที่ยวในเดือนเมษายน มักจะเดินทางกับแฟนหรือคู่สมรส เดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว และพักรีสอร์ทหรือโรงแรมระดับ 3-4 ดาว โดยจองที่พักล่วงหน้ากับที่พักโดยตรงเฉลี่ย 16.8 วัน มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเฉลี่ย 6,890 บาทต่อคนต่อทริป ซึ่งเป็นการใช้จ่ายกับค่าอาหารมากที่สุด กิจกรรมยอดนิยมคือการถ่ายรูปและกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยมักแวะชมสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมหรือมีชื่อเสียง หลักจากจบทริปมักแชร์ประสบการณ์การเดินทางผ่าน Facebook เป็นหลัก ทั้งนี้ มักเลือกแหล่งข้อมูลท่องเที่ยวจากแหล่งที่น่าเชื่อถือ หรือข้อมูลจากประสบการณ์จริงของคนที่เคยไปท่องเที่ยว

นอกจากนี้ การศึกษาดังกล่าวยังได้จัดกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีศักยภาพในการใช้จ่ายตามลักษณะทางจิตวิทยา เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่ม Happiness Blend ต้องการความสนุกสนานจากการท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีเหตุผลในการท่องเที่ยวเกี่ยวกับการค้นหามุมมองและประสบการณ์ใหม่ ๆ ในชีวิต และต้องการรู้จักตัวตนให้มากขึ้น รวมทั้งต้องการหลีกเลี่ยงจากความเครียด

2. กลุ่ม Live & Learn ต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับพื้นที่นั้น ๆ อย่างแท้จริง โดยนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีเหตุผลในการท่องเที่ยวเกี่ยวข้องกับการสร้างแรงบันดาลใจในการใช้ชีวิต และต้องการนำความรู้ที่ได้จากการท่องเที่ยวมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

3. กลุ่ม Everything Everywhere ต้องการสัมผัสความลงตัวและความรื่นรมย์ของพื้นที่ นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีเหตุผลในการท่องเที่ยวเกี่ยวข้องกับการสร้างความทรงจำที่ดีในชีวิต และต้องการผ่อนคลาย หรือคลายเครียดจากการท่องเที่ยว

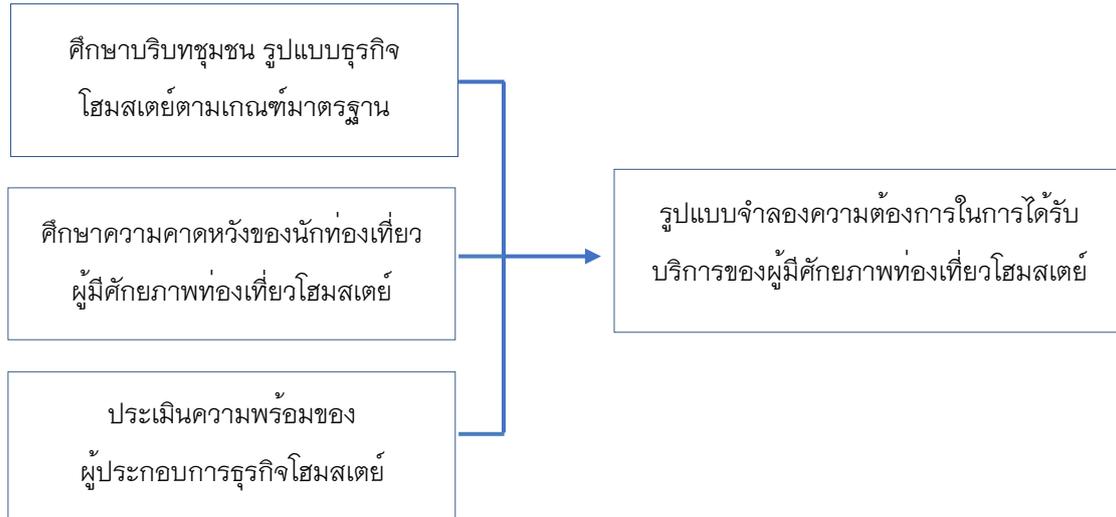
4. กลุ่ม Journey Up Close ต้องการประสบการณ์ที่แตกต่างในสถานที่ที่ไม่เคยสัมผัสมาก่อน นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีเหตุผลในการท่องเที่ยวเกี่ยวข้องกับการหลีกเลี่ยงความวุ่นวายในชีวิตปัจจุบัน และต้องการเรียนรู้รูปแบบการใช้ชีวิตของคนในพื้นที่

จากที่คณะผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบความต้องการในการได้รับบริการของผู้มีศักยภาพท่องเที่ยวโสมสเดย์ชาวบ้าน ในแหล่งท่องเที่ยวเมืองอยุธยา ภายใต้มาตรฐานโสมสเดย์อาเซียน ซึ่งสามารถสรุปประเด็นที่นำไปใช้ในการหาข้อมูลดังต่อไปนี้ นิยามของโสมสเดย์อาเซียน หมายถึง ลักษณะการท่องเที่ยวทางเลือก เป็นการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งนักท่องเที่ยวจะต้องพักอาศัยร่วมกับเจ้าของบ้าน เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตของครอบครัวและชุมชนท้องถิ่น

โดยกิจการโฮมสเตย์ต้องมีสมาชิกอย่างน้อย 5 หลังคาเรือนขึ้นไป มีแนวทางในการพัฒนาเป็นไปในทิศทางเดียวกันสรุปได้ว่า โฮมสเตย์อาเซียนประกอบไปด้วยคุณลักษณะ 3 ด้าน ได้แก่ (1) คุณลักษณะด้านวัตถุประสงค์เพื่อการท่องเที่ยวในลักษณะการท่องเที่ยวชุมชน โดยคนในชุมชนมีส่วนร่วม (2) คุณลักษณะด้านการเป็นที่พักอาศัยสำหรับนักท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวจะต้องพักอาศัยร่วมกับเจ้าของบ้าน (3) คุณลักษณะด้านกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวเรียนรู้วิถีชีวิตและวิถีชุมชนผ่านการท่องเที่ยวชุมชนและกิจกรรมต่าง ๆ เมื่อเกิดการรวมกลุ่มเพื่อดำเนินธุรกิจโฮมสเตย์แล้ว สิ่งสำคัญอย่างหนึ่งคือ โฮมสเตย์นั้นต้องมีมาตรฐานเพื่อให้เกิดการยอมรับในกลุ่มของนักท่องเที่ยวเพื่อเป็นการสร้างโอกาสที่มากขึ้นเมื่อโฮมสเตย์ได้ผ่านการรับรองมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยแล้ว เพื่อเพิ่มฐานลูกค้าให้มากขึ้นจึงจำเป็นต้องสร้างมาตรฐานโฮมสเตย์ของอาเซียน ให้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ต้องการที่พักที่ได้รับมาตรฐานเป็นยอมรับ ซึ่งมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน แบ่งออกเป็น 9 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านกลุ่มโฮมสเตย์ (2) ด้านกิจกรรม (3) ด้านการจัดการ (4) ด้านทำเลที่ตั้ง (5) ด้านความปลอดภัยและการรักษาความปลอดภัย (6) ด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์ (7) ด้านความยั่งยืน (8) ด้านที่พัก (9) ด้านสุขอนามัยและการรักษาความสะอาด มาตรฐานดังกล่าวบางส่วนมีอยู่ในมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยอยู่แล้ว ซึ่งผู้ประกอบการเคยผ่านมาตรฐานมาแล้ว จึงไม่ได้เป็นการยากลำบากเกินไปที่จะขอการรับรองมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน กลุ่มลูกค้าที่มีความน่าสนใจอีกกลุ่มหนึ่ง คือ กลุ่มผู้มีศักยภาพท่องเที่ยวโฮมสเตย์ชาวบ้าน เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพ ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีรายได้สูง และต้องการสัมผัสความเป็นท้องถิ่น ใกล้ชิดกับชุมชน เรียนรู้วิถีชีวิต ได้ชิมอาหารท้องถิ่น ได้เรียนรู้วัฒนธรรมที่ดั้งเดิมในท้องถิ่น หรือเรียนรู้ภูมิปัญญาในท้องถิ่น โดยทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่สร้างความบันเทิง สนุกสนาน ร่วมกับคนในชุมชน ต้องการได้รับประสบการณ์ชีวิตที่เพิ่มขึ้นโดยมีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อม และไม่สร้างผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยว

กรอบแนวคิดวิจัย

กรอบแนวคิดของรูปแบบความต้องการในการได้รับบริการของผู้มีศักยภาพท่องเที่ยวโฮมสเตย์ชาวบ้าน ประกอบด้วย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นรูปแบบการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) พื้นที่การวิจัย คือ โฮมสเตย์ในแหล่งท่องเที่ยวเมืองอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการดำเนินการวิจัยได้ทำการศึกษาประชากร 5 กลุ่ม เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ประชากรกลุ่มที่ 1 นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาพักโฮมสเตย์ในแหล่งท่องเที่ยวเมืองอยุธยา ประชากรกลุ่มที่ 2 ผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ในแหล่งท่องเที่ยวเมืองอยุธยา ประชากรกลุ่มที่ 3 ประชาชนที่อาศัยอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวเมืองอยุธยา ประชากรกลุ่มที่ 4 หน่วยงานภาครัฐ/ ผู้เกี่ยวข้องกับธุรกิจโฮมสเตย์ในแหล่งท่องเที่ยวเมืองอยุธยา ประชากรกลุ่มที่ 5 นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีรายละเอียดเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงคุณภาพ

โดยการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการใช้การสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึก (In – depth Interview) กับ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key Informants) โดยวิธีการแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับหัวข้อการวิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีการกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานที่โดยการเลือกผู้ให้ข้อมูลด้วยวิธีเจาะจง (Purposive) ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 50 คน โดยคณะผู้วิจัยพิจารณาจากความครอบคลุมถึงกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโฮมสเตย์ หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วย (1) นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาพักโฮมสเตย์ในแหล่งท่องเที่ยวเมืองอยุธยา 15 คน (2) ผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ในแหล่งท่องเที่ยวเมืองอยุธยา จำนวน 10 คน (3) ประชาชนที่อาศัยอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวเมืองอยุธยา จำนวน 10 คน (4) หน่วยงาน

ภาครัฐ/ ผู้เกี่ยวข้องกับการธุรกิจโฮมสเตย์เมืองอยุธยา จำนวน 10 คน (5) นักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงปริมาณ

สำหรับการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้นำประกอบด้วย ประชาชนทั่วไปที่มีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป รวมจำนวน 400 คน โดยขนาดของกลุ่มตัวอย่างคำนวณอิงหลักของ Yamane's โดยใช้ความคลาดเคลื่อนการกำหนดตัวอย่างที่ระดับ .05 ตามขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากนั้นดำเนินการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในพื้นที่เป้าหมายในการศึกษา คือ (1) นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาพักโฮมสเตย์ในแหล่งท่องเที่ยวเมืองอยุธยา (2) ผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ และประชาชน ในแหล่งท่องเที่ยวเมืองอยุธยา (3) หน่วยงานภาครัฐ/ ผู้เกี่ยวข้องกับการธุรกิจโฮมสเตย์เมืองอยุธยา

2. การสร้างและพัฒนาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย เป็นแบบสัมภาษณ์ โดยพัฒนาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิด แล้วจึงจัดทำแบบสัมภาษณ์ โดยพิจารณาถึงเนื้อหาให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิด ความมุ่งหมายในการวิจัย ที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิด

2. ในการทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คณะผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ความถูกต้องของเนื้อหาและการใช้ภาษา และทดลองใช้เครื่องมือกับผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ก่อนลงเก็บภาคสนาม เพื่อซักซ้อมและปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ ก่อนการนำไปใช้จริง โดยใช้เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูล 5 กลุ่ม ประกอบไปด้วยคำถาม 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 ความต้องการ/คาดหวังของผู้มีศักยภาพท่องเที่ยวโฮมสเตย์ ส่วนที่ 3 ความพร้อมของผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เป็นแบบสอบถาม โดยพัฒนาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิด แล้วจึงจัดทำแบบสัมภาษณ์ โดยพิจารณาถึงเนื้อหาให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิด ความมุ่งหมายในการวิจัย ที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิด ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล เป็นข้อคำถามลักษณะแบบเลือกตอบ ส่วนที่ 2 ความพร้อมของผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ เป็นข้อคำถามลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มีเกณฑ์ในการให้คะแนนแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ระดับ 5 หมายถึง มากที่สุด จนถึง ระดับ

1 หมายถึง น้อยที่สุด ตามลำดับ ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ เป็นข้อคำถามปลายเปิดสำหรับแสดงความคิดเห็น

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

คณะผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ คณะผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปทดสอบความแม่นยำหรือเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ดังต่อไปนี้

1.1 นำเครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพที่สร้างขึ้นไปปรึกษาที่ปรึกษางานวิจัยในการแก้ไขเพิ่มเติมแล้วนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงครั้งที่ 1 ไปทดสอบความเที่ยงตรงโดยขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ในงานวิจัยนี้ เพื่อตรวจสอบแก้ไขความสอดคล้องของข้อคำถามกับกรอบแนวคิดวัตถุประสงค์ และเนื้อหาว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่และตลอดจนคำวิจารณ์เสนอแนะและตัดสินใจในการเลือกใช้ค่า จากนั้นคณะผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามที่ได้ไปทำการทดสอบเครื่องมือ (Try out) เพื่อหาความเที่ยงตรง และปรับแก้โดยเสนอให้ที่ปรึกษางานวิจัยตรวจสอบครั้งสุดท้าย ก่อนนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์

1.2 นำเครื่องมือการวิจัยเชิงปริมาณที่สร้างขึ้นไปปรึกษาที่ปรึกษางานวิจัยในการแก้ไขเพิ่มเติมแล้วนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงครั้งที่ 1 ไปทดสอบความเที่ยงตรงโดยขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ในงานวิจัยนี้ เพื่อตรวจสอบแก้ไขความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย ว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่ตลอดจนคำวิจารณ์เสนอแนะและตัดสินใจในการเลือกใช้ค่า จากนั้นคณะผู้วิจัยได้นำผลการประเมิน ข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 – 1.00 มีค่าความเที่ยงตรงใช้ได้ ส่วนข้อคำถามใดที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 โดยนำไปปรับปรุง จากนั้นคณะผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามที่ได้ไปทำการทดสอบเครื่องมือ (Try out) เพื่อหาความเที่ยงตรง และปรับแก้โดยเสนอให้ที่ปรึกษางานวิจัยตรวจสอบครั้งสุดท้าย ก่อนนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์

1.3 นำเครื่องมือวิจัยที่ผ่านการตรวจจากที่ปรึกษาไปหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ในเครื่องมือมาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert Scale)

3. การเก็บและรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ จะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ จากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data Sources) และแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data Sources) คณะผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ เป็นข้อมูลที่จัดเก็บจากหน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงเอกสาร บทความวารสารต่าง ๆ และทางอินเทอร์เน็ต

2. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการจัดเก็บข้อมูลในพื้นที่เป้าหมาย โดยดำเนินเก็บข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมาย

3. สถานที่เก็บข้อมูล 3 พื้นที่ ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้แก่ (1) เกาะเกิดโฮมสเตย์ อำเภอ บางปะอิน (2) หมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โฮมสเตย์ไทรน้อย อำเภอบางบาล (3) โฮมสเตย์คลองรางจระเข้ อำเภอสนา

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการลงพื้นที่สำรวจ ผ่านการสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนคือ 1) คัดเลือกและเตรียมความพร้อมนักวิจัยและผู้ช่วยนักวิจัย และ 2) กำหนดพื้นที่ สถานที่เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ดังนี้ สถิติพื้นฐานได้แก่ การหาค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) การวิเคราะห์ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อใช้แปลความหมายของข้อมูลด้านต่าง ๆ

การวิจัยเชิงคุณภาพ เมื่อได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกทั้งการสัมภาษณ์รายบุคคลตามที่กำหนดแล้ว คณะผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อมูลที่ได้อาจนำมาแยกแยะออกจากกัน (Utilizing) จัดกลุ่มข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ (Categorizing) หลังจากนั้นจึงหาความหมายเชื่อมโยงและหาความสัมพันธ์ของข้อมูลที่ได้จากการศึกษาทั้งหมดเข้าด้วยกัน เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจต่อปรากฏการณ์ที่ศึกษา จัดข้อมูลในรูปของตัวแปรให้เป็นระบบ และเชื่อมโยงในเชิงเหตุผลระหว่างข้อค้นพบ

ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการศึกษางานวิจัย เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2020 ถึง 30 กันยายน 2021

ผลการวิจัย

จากการศึกษารูปแบบความต้องการในการได้รับบริการของผู้มีศักยภาพท่องเที่ยวโฮมสเตย์ชาวบ้าน ในแหล่งท่องเที่ยวเมืองอยุธยาภายใต้มาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน โดยศึกษาความคาดหวังก่อนเข้ารับบริการและความพึงพอใจหลังจากเข้ารับบริการของกลุ่มนักท่องเที่ยว สามารถแสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลการทดสอบเปรียบเทียบความคาดหวังก่อนเข้ารับบริการและความพึงพอใจหลังเข้ารับบริการ

ประเด็น	$\bar{X}$	แปลผล	t	Sig.
1. ด้านกลุ่มไฮมสเตย์				
ก่อนเข้ารับบริการ	4.08	มาก/4	-3.038/6	.003
หลังเข้ารับบริการ	4.25	มากที่สุด/5		
2. ด้านกิจกรรม				
ก่อนเข้ารับบริการ	4.10	มาก/3	-3.600/5	.000
หลังเข้ารับบริการ	4.30	มากที่สุด/4		
3. ด้านการจัดการ				
ก่อนเข้ารับบริการ	4.08	มาก/4	-4.881/1	.000
หลังเข้ารับบริการ	4.36	มากที่สุด/3		
4. ด้านทำเลที่ตั้ง				
ก่อนเข้ารับบริการ	4.01	มาก/6	-2.464/8	.014
หลังเข้ารับบริการ	4.15	มาก/7		
5. ด้านความปลอดภัยและการรักษาความปลอดภัย				
ก่อนเข้ารับบริการ	3.99	มาก/7	-2.536/7	.012
หลังเข้ารับบริการ	4.10	มาก/8		
6. ด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์				
ก่อนเข้ารับบริการ	3.32	ปานกลาง/8	-1.258/9	.209
หลังเข้ารับบริการ	3.40	ปานกลาง/9		
7. ด้านความยั่งยืน				
ก่อนเข้ารับบริการ	4.04	มาก/5	-3.779/3	.000
หลังเข้ารับบริการ	4.20	มาก/6		
8. ด้านที่พัก				
ก่อนเข้ารับบริการ	4.17	มาก/2	-4.414/2	.000
หลังเข้ารับบริการ	4.37	มากที่สุด/2		
9. ด้านสุขอนามัยและการรักษาความสะอาด				
ก่อนเข้ารับบริการ	4.20	มาก/1	-3.631/4	.000
หลังเข้ารับบริการ	4.38	มากที่สุด/1		
เฉลี่ยรวม				
ก่อนเข้ารับบริการ	4.02	มาก	-6.323	.000
หลังเข้ารับบริการ	4.20	มาก		

เมื่อนำผลการศึกษามาทดสอบเปรียบเทียบความคาดหวังก่อนเข้ารับบริการและความพึงพอใจหลังเข้ารับบริการ พบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจหลังเข้ารับบริการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 โดยมีค่า t เท่ากับ -6.323 และเมื่อพิจารณารายการทดสอบเปรียบเทียบเป็นรายด้าน ยังคงพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจหลังเข้ารับบริการ เพิ่มขึ้นกว่าความคาดหวังก่อนเข้ารับบริการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 ในเกือบทุกด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการ (ค่า t เท่ากับ -4.88) ด้านที่พัก (ค่า t เท่ากับ -4.41) ด้านความยั่งยืน (ค่า t เท่ากับ -3.78) ด้านสุขอนามัยและการรักษาความสะอาด (ค่า t เท่ากับ -3.63) และด้านกิจกรรม (ค่า t เท่ากับ -3.60) โดยมีค่า Sig. เท่ากับ .000 อีกทั้งยังมีด้านกลุ่มโฮมสเตย์ (ค่า t เท่ากับ -3.04) ด้านความปลอดภัยและการรักษาความปลอดภัย (ค่า t เท่ากับ -2.54) และด้านทำเลที่ตั้ง (ค่า t เท่ากับ -2.46) ซึ่งมีค่า Sig. น้อยกว่า .05 มีเพียงด้านเดียว ได้แก่ ด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์ (ค่า t เท่ากับ -1.26) มีค่า Sig. มากกว่า .05 จึงอาจกล่าวได้ว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจหลังเข้ารับบริการเพิ่มขึ้นกว่าความคาดหวังก่อนเข้ารับบริการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในเกือบทุกด้าน และแสดงให้เห็นว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในการได้รับบริการอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารูปแบบความต้องการของนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์ชาวบ้านในแหล่งท่องเที่ยวเมืองอยู่ชานอย่างยั่งยืน ภายใต้เกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน พบว่า

1. ด้านกลุ่มโฮมสเตย์ ประกอบด้วย หมู่บ้านและชุมชน และผู้ให้บริการโฮมสเตย์ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความต้องการให้กลุ่มโฮมสเตย์มีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในบริเวณรอบชุมชน มีเครือข่ายของชาวบ้านในชุมชน ชุมชนมีความเข้มแข็ง และส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่ทำงานในพื้นที่

2. ด้านกิจกรรม ประกอบด้วย หมู่บ้านและกิจกรรมพื้นฐานของชุมชน กิจกรรมโดยรอบ และความดั้งเดิม พบว่า นักท่องเที่ยวต้องการกิจกรรมที่สะท้อนวัฒนธรรมของภาคกลาง หรือตามวิถีชีวิตของคนในชุมชน ส่งเสริมให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม และยังคงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น

3. ด้านการจัดการ ประกอบด้วย ความเป็นผู้นำ องค์กร (กลุ่มโฮมสเตย์) ฐานข้อมูล และองค์กร (การเพิ่มศักยภาพ) พบว่า นักท่องเที่ยวต้องการให้โฮมสเตย์มีผู้นำที่เข้มแข็ง ควรส่งเสริมให้มีระบบที่เลี้ยง เพิ่มองค์ความรู้ให้กับเจ้าบ้าน และคนในชุมชน ความช่วยเหลือจากภาครัฐต้องตรงกับความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

4. ด้านทำเลที่ตั้ง ประกอบด้วย การเข้าถึงสถานที่ตั้ง พบว่า นักท่องเที่ยวต้องการให้เพิ่มป้ายบอกทาง เพิ่มรถบริการสาธารณะ และเพิ่มระบบรถรับส่ง

5. ด้านความปลอดภัยและการรักษาความปลอดภัย ประกอบด้วย การฝึกอบรมด้านความปลอดภัย ความปลอดภัยในการดำเนินกิจกรรม การแนะนำด้านความปลอดภัย การช่วยเหลือกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน และการอพยพ พบว่า นักท่องเที่ยวต้องการให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการให้บริการของโฮมส

เคยได้รับการอบรมเรื่องความปลอดภัยและการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ควรมีความร่วมมือกับเครือข่ายอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ควรมีการมาตรฐานความปลอดภัย และมีไฟทางหรือแสงสว่างที่เหมาะสม

6. ด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วย กิจกรรมการส่งเสริมการขาย ความร่วมมือกับตัวแทนธุรกิจนำเที่ยว และเว็บไซต์ทางการตลาด พบว่า นักท่องเที่ยวต้องการให้มีการส่งเสริมและการประชาสัมพันธ์ แนะนำให้นักท่องเที่ยวไปสัมผัสวิถีชีวิตชาวบ้าน ควรประชาสัมพันธ์ให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่แท้จริง ควรมีการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ ในระบบออนไลน์ และควรเพิ่มสโลแกนเพื่อสร้างการจดจำ

7. ด้านความยั่งยืน ประกอบด้วย ความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ ความยั่งยืนทางด้านสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนทางด้านสังคมและวัฒนธรรม พบว่า นักท่องเที่ยวต้องการให้สินค้าในชุมชนมีจุดเด่นที่สะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชน สร้างตลาดชุมชนโดยใช้ตลาดดึงนักท่องเที่ยวเข้ามา ปรับภูมิทัศน์ให้เหมาะสมกับการท่องเที่ยว สร้างจิตสำนึกให้กับคนในชุมชนเรื่องผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรม

8. ด้านที่พัก ประกอบด้วย บ้าน ห้องนอน และห้องน้ำ/ห้องอาบน้ำ พบว่า นักท่องเที่ยวต้องการที่พักอาศัยที่มีความแข็งแรง ห้องนอนแบ่งเป็นสัดส่วน บ้านพักสะท้อนสถาปัตยกรรมและเอกลักษณ์ท้องถิ่น สร้างมาตรฐานบ้านพักที่ดี

9. ด้านสุขอนามัยและการรักษาความสะอาด ประกอบด้วย บ้าน (ห้องครัว ห้องนอน และห้องน้ำ) บริเวณโดยรอบ และการจัดเตรียมอาหาร พบว่า นักท่องเที่ยวต้องการด้านความสะอาดของบริเวณที่พักและอาหาร ควรสร้างความเชื่อมั่น และสร้างภาพลักษณ์ที่ดี อีกทั้งยังต้องการรสชาติของอาหารที่อร่อยและใช้วัตถุดิบในพื้นที่เป็นส่วนประกอบ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยเหลือในด้านการควบคุมและกำจัดขยะ

จะเห็นได้ว่าความต้องการของนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์ชาวบ้านในแหล่งท่องเที่ยวเมืองอยุธยา อย่างยั่งยืน ภายใต้เกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน โดยรวมมีความพึงพอใจกับสิ่งที่ได้รับหลังเข้ารับบริการจากโฮมสเตย์อยู่แล้ว มีความประทับใจในการบริการของโฮมสเตย์ หากมีการปรับรูปแบบตามความต้องการของนักท่องเที่ยวก็จะสามารถให้บริการให้ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น และยังเป็นการสร้างมาตรฐานที่ดีในการให้บริการ

จากการศึกษาประเด็นสำคัญจากการประชุมกลุ่มย่อย คณะผู้วิจัย ได้นำเสนอผลการวิจัยแก่ผู้เข้าร่วม โดยผู้เข้าร่วมมีความเห็นสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกับประเด็นข้อค้นพบ อีกทั้งยังให้ข้อเสนอแนะตามประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

1. ปัญหา/ อุปสรรคของการดำเนินธุรกิจโฮมสเตย์ ได้แก่ การขาดการประชาสัมพันธ์ภายในจังหวัดจากภาครัฐ คนในจังหวัดบางส่วนยังไม่รู้จักโฮมสเตย์ในจังหวัด อีกทั้งการตลาดและการประชาสัมพันธ์ของโฮมสเตย์ยังน้อยมาก หน่วยงานภาคเอกชนควรเข้ามาช่วยเหลือชุมชน หน่วยงาน

ภาครัฐสามารถช่วยเหลือกลุ่มโฮมสเตย์ของชาวบ้าน โดยกำหนดเป็นนโยบายระดับจังหวัด ควรบรรจุเรื่องโฮมสเตย์เข้าไว้ในแผนพัฒนาเชิงพื้นที่ หรือแผนพัฒนาชุมชน

2. สิ่งที่ต้องปรับปรุงอย่างเร่งด่วนของธุรกิจโฮมสเตย์ ได้แก่ การตลาดและการประชาสัมพันธ์ ต้องสร้างการรับรู้ให้กับกลุ่มเป้าหมาย อีกทั้งการให้ความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐต้องตรงกับความต้องการของชุมชน และมีความต่อเนื่อง

3. สิ่งที่สามารถสร้างความแตกต่าง ให้โฮมสเตย์สามารถแข่งขันได้ ได้แก่ การรักษาไว้ซึ่งวิถีชีวิตของชุมชน เอกลักษณ์ ภูมิปัญญาของชุมชน ผ่านการสื่อสารทางการตลาด ในรูปแบบของการเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ของชุมชน รวมถึงการสร้างคุณค่าใหม่ โดยการผสมผสานอัตลักษณ์ของชุมชนเข้ากับกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างความแตกต่างจากโฮมสเตย์ หรือที่พักอื่น

4. โฮมสเตย์เมืองอยุธยาควรได้รับการพัฒนาในด้านการสร้างอัตลักษณ์ของตนเอง และการสร้างมุมมองในการประกอบธุรกิจ จนนำไปสู่การสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน

อภิปรายผล

จากการศึกษารูปแบบความต้องการในการได้รับบริการของผู้มีศักยภาพท่องเที่ยวโฮมสเตย์ชาวบ้านในแหล่งท่องเที่ยวเมืองอยุธยาอย่างยั่งยืน ภายใต้เกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน สามารถอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. ด้านกลุ่มโฮมสเตย์ ประกอบด้วย หมู่บ้านและชุมชน และผู้ให้บริการโฮมสเตย์ พบว่า กลุ่มโฮมสเตย์มีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในบริเวณรอบชุมชน และกลุ่มโฮมสเตย์มีการรวมกลุ่มกันอย่างเข้มแข็ง มีเครือข่ายของชาวบ้านในชุมชน ชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถดำเนินงานได้ด้วยกลุ่มตนเองพึ่งพาตนเองได้ ทั้งนี้มีข้อเสนอแนะ คือ กลุ่มโฮมสเตย์ต้องคงวิถีชีวิตดั้งเดิมไว้ และสร้างมาตรฐานของกลุ่ม โดยอย่ามองว่าตนเองเป็นแค่โฮมสเตย์ จึงเลือกให้บริการแบบโฮมสเตย์เท่านั้น เพราะการบริการควรมีอะไรที่แตกต่างจากการอยู่อาศัยแบบเดิม ๆ บ้าง ควรส่งเสริมคนรุ่นใหม่ให้ทำงานในพื้นที่ ควรมีการพัฒนาทางด้านภาษาให้กับผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ เพื่อบริการนักท่องเที่ยว และเพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาในทุกด้าน ๆ โดยภาครัฐควรเข้ามาส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชน โดยการให้ความรู้กับคนในชุมชนที่ประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ พัฒนาศักยภาพของคนในชุมชน ซึ่งต้องมีความต่อเนื่องและมีการติดตามผลอย่างจริงจัง

2. ด้านกิจกรรม ประกอบด้วย หมู่บ้านและกิจกรรมพื้นฐานของชุมชน กิจกรรมโดยรอบ และความดั้งเดิม พบว่า มีกิจกรรมที่น่าสนใจและมีความหลากหลายรองรับนักท่องเที่ยว สามารถสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว สะท้อนวัฒนธรรมของภาคกลาง การจัดกิจกรรมมีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ โดยยึดตามวิถีชีวิตของคนในชุมชน ทั้งนี้มีข้อเสนอแนะ คือ ควรมีการส่งเสริมให้คนในชุมชนเข้ามามีบทบาท ต้องมีการกระจายงานเพื่อสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน ให้คนทุกกลุ่มได้มีโอกาสเข้ามามีส่วน

ร่วมในกิจกรรม รวมถึงต้องมีการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไป โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถช่วยเพิ่มศักยภาพให้กับผู้ประกอบการได้โดย หน่วยงานภาครัฐควรเปิดอบรมในเรื่ององค์ความรู้ใหม่ในการจัดกิจกรรมใหม่ โดยใช้วัตถุดิบจากในท้องถิ่น โดยจัดอบรมในเรื่องของการนำเสนอให้แก่คนในชุมชนหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโฮมสเตย์ชาวบ้าน ทั้งเทคนิคด้านการพูด การอธิบาย เพื่อใช้ในการเรียนรู้อื่นๆ และส่งเสริมองค์ความรู้ให้กับคนในชุมชน เพื่อสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว

3. ด้านการจัดการ ประกอบด้วย ความเป็นผู้นำ องค์กร (กลุ่มโฮมสเตย์) ฐานข้อมูล และองค์กร (การเพิ่มศักยภาพ) พบว่า โฮมสเตย์มีความโดดเด่นด้านผู้นำเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นบุคคลที่เป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน โดยมีการดึงคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นจำนวนมาก อีกทั้งโฮมสเตย์ยังนำเด็กและสตรีเข้ามามีส่วนร่วมกับโฮมสเตย์ในด้านต่าง ๆ ทั้งนี้มีข้อเสนอแนะ คือ ภาครัฐควรส่งเสริมให้มีระบบที่เลี้ยง โดยการจัดตั้งทีมที่มีประสบการณ์ทางด้านโฮมสเตย์ อีกทั้งควรจัดให้ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จมาแบ่งปันองค์ความรู้ในเรื่องธุรกิจ เพื่อการต่อยอดทางธุรกิจ ควรเพิ่มองค์ความรู้ให้กับเจ้าบ้าน และคนในชุมชน รวมถึงต้องมีการติดตามและประเมินผลในภายหลัง อีกทั้งตัวชี้วัดมาตรฐานโฮมสเตย์มีจำนวนข้อมากเกินไป หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาปรับตัวชี้วัดการประเมินมาตรฐาน เพราะคำว่า มาตรฐานอาเซียน จะทำให้นักท่องเที่ยวต่างชาติสามารถตัดสินใจเลือกที่พักได้ง่ายขึ้น ผลักดันให้เกิดการพัฒนาด้านมาตรฐาน จะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพ และโฮมสเตย์ยังสามารถแข่งขันได้ในอนาคต ในด้านการบริหารจัดการทางโฮมสเตย์ยังขาดงบประมาณสนับสนุนโดยตรง หน่วยงานราชการควรตระเบียบต่าง ๆ ในการให้ความช่วยเหลือโฮมสเตย์ รวมถึงควรพิจารณาการให้ความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง โดยบรรจุเป็นแผนพัฒนาพื้นที่ของหน่วยงาน หรือกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ระดับจังหวัดในการพัฒนาชุมชน ที่สำคัญความช่วยเหลือนั้นต้องเป็นความต้องการของชุมชนจริง ๆ

4. ด้านทำเลที่ตั้ง ประกอบด้วย การเข้าถึงสถานที่ตั้ง พบว่า การเข้าถึงสถานที่ตั้ง พบว่านักท่องเที่ยวเดินทางไปโฮมสเตย์ได้แต่ยังไม่สะดวกเท่าที่ควร เนื่องจากรถสาธารณะอาจเข้าไม่ถึงในทุกสถานที่ อีกทั้งป้ายบอกทางมีน้อยเนื่องจากทางหลวงไม่อนุญาต ต้องปรับปรุงป้ายบอกทาง ทำให้นักท่องเที่ยวต้องใช้ Google map ในการเดินทางเป็นหลัก บางพื้นที่สามารถเข้าถึงได้โดยรถสาธารณะ แต่บางพื้นที่ต้องจ้างเหมารถไป โดยมากนักท่องเที่ยวจึงเดินทางมาด้วยรถส่วนตัว ทั้งนี้มีข้อเสนอแนะ คือ ควรเพิ่มป้ายบอกทาง และควรเพิ่มรถบริการสาธารณะ หรือเพิ่มระบบรถรับส่ง เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถช่วยเพิ่มศักยภาพให้กับผู้ประกอบการได้โดยการให้ความช่วยเหลือในเรื่องการเพิ่มบริการรถรับส่งสาธารณะ อีกทั้งบริการสาธารณะควรเข้าถึงในทุกพื้นที่ หรือควรช่วยแนะนำวิธีการแก้ไขปัญหาเรื่องการเดินทาง

5. ด้านความปลอดภัยและการรักษาความปลอดภัย ประกอบด้วย การฝึกอบรมด้านความปลอดภัย ความปลอดภัยในการดำเนินกิจกรรม การแนะนำด้านความปลอดภัย และการช่วยเหลือกรณี

เกิดเหตุฉุกเฉิน และการอพยพ พบว่า กิจกรรมในโฮมสเตย์ไม่มีกิจกรรมในแนวการเสี่ยงภัย (Adventure) จึงเน้นความปลอดภัยแบบพื้นฐานทั่วไป แต่ที่พักรโฮมสเตย์มีความปลอดภัย ที่ผ่านมาไม่เคยเกิดเหตุการณ์ร้ายแรง อีกทั้งเมื่อโฮมสเตย์ขอมาตรฐานต้องมีคนได้รับการอบรมเรื่องความปลอดภัยในการปฐมพยาบาลเบื้องต้นอยู่แล้ว โดยรวมคนในชุมชนอ้อยอาศัยดี และนักท่องเที่ยวรู้สึกปลอดภัย เพราะมีการมาเที่ยวซ้ำ แต่มีข้อสังเกตคือ ชุมชนจะอยู่ไกลจากโรงพยาบาล จึงควรมีเครือข่ายอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) หรือเครือข่ายกู้ภัย หรือกู้ชีพ ไว้ด้วย ทั้งนี้มีข้อเสนอแนะคือ ควรมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับไฟทาง แสงสว่าง ต้องเข้ามาให้ความช่วยเหลือกับชุมชนให้มากขึ้น เพื่อสร้างมาตรฐานสถานที่เที่ยวปลอดภัย โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถช่วยเพิ่มศักยภาพให้กับผู้ประกอบการได้โดยการจัดการอบรมด้านความปลอดภัยเบื้องต้นให้กับทุกคนในชุมชนที่สนใจ เนื่องจากสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้กับผู้ใกล้ชิด คนในชุมชน และนักท่องเที่ยว

6. ด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วย กิจกรรมการส่งเสริมการขาย ความร่วมมือกับตัวแทนธุรกิจนำเที่ยว และเว็บไซต์ทางการตลาด พบว่า ภาครัฐมีส่วนช่วยในการส่งเสริมและการประชาสัมพันธ์ แนะนำนักท่องเที่ยวให้ไปสัมผัสวิถีชีวิตชาวบ้าน โดยการเล่าเรื่องราวทางวัฒนธรรม จุดสังเกตคือ ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่แท้จริง และควรมีการพัฒนาระบบออนไลน์ เพื่อเพิ่มความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น ทั้งนี้มีข้อเสนอแนะ คือ กลุ่มเป้าหมายของโฮมสเตย์คือนักท่องเที่ยวที่ไม่ชอบความวุ่นวาย หรือกลุ่มที่มาศึกษาดูงาน กลุ่มนักเรียน นักศึกษา และลูกค้าต่างชาติส่วนใหญ่ที่มาท่องเที่ยวโฮมสเตย์จังหวัดพระนครศรีอยุธยาส่วนใหญ่เป็นกลุ่มลูกค้าในทวีปยุโรป ภาครัฐควรประชาสัมพันธ์ช่วยให้ถูกตามกลุ่มเป้าหมายที่แท้จริง นักท่องเที่ยวอยุธยาส่วนใหญ่มีเป้าหมายคือ การไหว้พระ จึงมีลักษณะการเดินทางคือไปเช้าเย็นกลับ ควรทำสื่อประชาสัมพันธ์ผ่าน youtube ให้เห็นถึงวิถีชีวิตชาวบ้าน และกิจกรรมที่น่าสนใจต่าง ๆ เพื่อสร้างความสนใจให้นักท่องเที่ยว ให้สามารถเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวให้เข้ามาร่วมทำกิจกรรม หรือพักค้างคืน โดยภาครัฐควรช่วยประชาสัมพันธ์กิจกรรมท่องเที่ยว ควรมีการสอนเรื่องการส่งเสริมการตลาดให้กับชุมชน สอนกลยุทธ์ทางการตลาดให้คนในชุมชนได้เรียนรู้ และส่งเสริมในเรื่องบรรจุกฎเกณฑ์ โดยมีการติดตามเป็นระยะๆ หรือหาสื่ออาชีพมาช่วยยกระดับบรรจุกฎเกณฑ์ในชุมชน

7. ด้านความยั่งยืน ประกอบด้วย ความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ ความยั่งยืนทางด้านสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนทางด้านสังคมและวัฒนธรรม พบว่า ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นอย่างมาก และมีความเข้มแข็ง บางชุมชนมีการขายสินค้าของชุมชน บริเวณโฮมสเตย์ แต่บางชุมชนสินค้าที่นำมาขายยังไม่สะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชนมากนัก หรือยังขาดจุดเด่นของสินค้า ชุมชนมีผลิตที่หลากหลาย แต่ต้องสามารถสร้างความแตกต่างจากสินค้าที่อื่นได้ เพื่อสร้างความประทับใจและสร้างการจดจำ คนในชุมชนสามารถนำสินค้าที่ผลิตในชุมชนมาฝากขายกับทางโฮมสเตย์ หรือเอามาวางขายเองตอนที่นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวหรือมาพักอาศัย และราคายังเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า ทั้งนี้มีข้อเสนอแนะ คือ ควรมีการปรับภูมิทัศน์ลำคลองให้เหมาะแก่การท่องเที่ยวทางน้ำ พิจารณา

ผลกระทบทางลบ รวมถึงการสร้างจิตสำนึกให้กับคนในชุมชน หากมองโฮมสเตย์เป็นธุรกิจจะสร้างความขัดแย้งให้กับคนในชุมชน ควรมองว่าเป็นอาชีพเสริมรายได้จากอาชีพประจำ และควรมีหน่วยงานภาครัฐเข้ามาส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ชุมชน ต่อยอดจากอาชีพเดิม และช่วยในการพัฒนาอาชีพให้คนในชุมชนสามารถมีรายได้จากการท่องเที่ยวเพื่อสร้างความยั่งยืน โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถช่วยเพิ่มศักยภาพให้กับผู้ประกอบการได้โดยการช่วยพัฒนาพื้นที่โดยรอบของโฮมสเตย์ชาวบ้าน ปรับภูมิทัศน์ข้างทาง เช่น ต้นไม้ ลำคลอง อีกทั้งควรให้ความรู้ของคนในชุมชน ในเรื่องผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและวัฒนธรรม

8. ด้านที่พัก ประกอบด้วย บ้าน ห้องนอน และห้องน้ำ/ ห้องอาบน้ำ พบว่า ที่พักอาศัยมีความแข็งแรง แยกห้องนอนเป็นสัดส่วน เป็นบ้านที่มีสถาปัตยกรรมและเอกลักษณ์ท้องถิ่น เป็นบ้านทรงไทย บ้านริมน้ำ ซึ่งสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวในการเรียนรู้วิถีชีวิตของชาวบ้าน ควรเพิ่มมาตรฐานในเรื่องของที่นอน และอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้ได้มาตรฐาน รวมถึงการจัดสัดส่วนข้าวของภายในบ้านพัก ควรจัดให้สบายตา ทั้งนี้มีข้อเสนอแนะ คือ ควรเพิ่มจุดเสียบปลั๊กไฟให้มากขึ้น และหน่วยงานของรัฐควรมีการตรวจมาตรฐานบ้านพักทุกหลักที่เข้ามารวมอยู่ในกลุ่มโฮมสเตย์ทุกหลัง เพราะมีจำนวนไม่มาก โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถช่วยเพิ่มศักยภาพให้กับผู้ประกอบการได้โดยการช่วยพัฒนาหมู่บ้านในภาพรวม มีการตรวจสอบบ้านพักโดยหน่วยงานของรัฐ เพื่อกระตุ้นให้โฮมสเตย์รักษามาตรฐานที่ดี

9. ด้านสุขอนามัยและการรักษาความสะอาด ประกอบด้วย บ้าน (ห้องครัว ห้องนอน และห้องน้ำ) บริเวณโดยรอบ และการจัดเตรียมอาหาร พบว่า บ้านพักโฮมสเตย์แต่ละหลังมีสภาพแตกต่างกัน ควรเน้นเรื่องความสะอาดให้มากพอสมควร เพื่อสร้างความเชื่อมั่น และภาพลักษณ์ที่ดี ข้อสังเกตคือ โฮมสเตย์มีอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้ตามมาตรฐานโฮมสเตย์ แต่ยังไม่มีการกำหนดมาตรฐานทางด้านคุณภาพ ด้านรสชาติของอาหารสามารถสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างมาก เพราะอาหารที่โฮมสเตย์จัดให้ จะใช้วัตถุดิบในพื้นที่ อาหารมีรสชาติดี อร่อย ถูกปากนักท่องเที่ยว และยังสะท้อนวิถีชีวิตด้านอาหารการกินของคนในภาคกลางอีกด้วย ทั้งนี้มีข้อเสนอแนะ คือ ควรมีฝ่ายตรวจสอบมาตรฐาน หรือคุณภาพอย่างจริงจัง โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถช่วยเพิ่มศักยภาพให้กับผู้ประกอบการได้โดยหน่วยงานรัฐควรให้ความรู้ในเรื่องสิ่งแวดล้อม การกำจัดขยะ ปัญหาที่พบในชุมชนคือ ถึงขยะรองรับไม่เพียงพอ ไม่มีวิธีกำจัดขยะ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการคำนวณเรื่องระยะเวลาการเก็บขยะเพื่อไม่ให้มีปริมาณมากเกินไป

จะเห็นได้ว่าความต้องการของนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์ชาวบ้านในแหล่งท่องเที่ยวเมืองอยุธยา อย่างยั่งยืน ภายใต้เกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน โดยรวมมีความพึงพอใจกับสิ่งที่ได้รับหลังเข้ารับบริการจากโฮมสเตย์อยู่แล้ว โดยมีความพึงพอใจสูงกว่าความคาดหวัง ซึ่งเป็นแนวโน้มที่ดีสำหรับการพัฒนามาตรฐานต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้น เพราะปัจจุบันถือได้ว่าภาพรวมเป็นที่น่าพึงพอใจต่อนักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับ Wutisilp and Phasunon (2015) พบว่า ความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการใช้

บริการที่พักโดยรวมมีระดับความพึงพอใจสูงกว่าระดับความคาดหวัง ได้แก่ด้าน ด้านอาหารและโภชนาการ ด้านความปลอดภัย ด้านการนำเที่ยว ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ และด้านการประชาสัมพันธ์โฮมสเตย์ ดังนั้นผู้ประกอบการควรพัฒนาและปรับปรุงการบริการด้านที่เหลือ ได้แก่ ด้านที่พัก ด้านอรรถาธิบายของเจ้าบ้านหรือโฮมสเตย์ ด้านวัฒนธรรม ด้านการบริการของโฮมสเตย์ เพื่อให้ผู้ใช้บริการพึงพอใจมากกว่าที่คาดหวัง ซึ่งถือเป็นหนึ่งในความสำเร็จของการทำธุรกิจบริการ และยังสอดคล้องกับ Sakulrat (2016) พบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เข้าพักที่พักรีสอร์ทวัฒนธรรมชนบท จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีความคิดเห็นว่าการเอกลักษณ์ของที่พัก วัฒนธรรมชนบท มีความโดดเด่นในด้านสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เรื่องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านประสบการณ์และความรู้สึก ด้านอรรถาธิบายโมติวีของเจ้าบ้านและสมาชิก และด้านลักษณะทางวัฒนธรรม ด้านงานสถาปัตยกรรมเก่าแก่ดั้งเดิม ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และยังสอดคล้องกับ Toeypho (2016) พบว่า รูปแบบการจัดการท่องเที่ยววัฒนธรรมโฮมสเตย์โดยชุมชน เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิต และเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนแบบสัมผัสวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ที่มีองค์ประกอบของการเชื่อมโยงถึงการจัดการและการบูรณาการภายในชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชน และองค์ประกอบรองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ทั้งในด้านที่พักอาศัย วัฒนธรรม ประเพณี อาหารผลิตภัณฑ์ องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น สภาพแวดล้อม เกิดชุมชนที่มีความเข้มแข็ง มีสภาพแวดล้อมที่ดี สามารถเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของสังคมในชุมชน และมีมาตรฐานที่ดีให้กับชุมชนท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความยั่งยืนต่อไป และยังสอดคล้องกับ Sangchumnong and Kozak (2018) พบว่า บ้านวังกะเป็นสถานที่ท่องเที่ยวชุมชนมอญที่มีความเข้มแข็งของประเทศไทย อย่างไรก็ตาม นับตั้งแต่มีการท่องเที่ยวเข้ามาทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายอย่าง แนวทางในการพัฒนาความยั่งยืนที่ดีที่สุด ต้องประกอบด้วยด้านสังคมและวัฒนธรรม และต้องระวังหากให้ความสำคัญกับด้านเศรษฐกิจมากเกินไปจะนำไปสู่การขาดความยั่งยืน และยังสอดคล้องกับ Rasoolimanesh, Jaafar and Tangit (2018) การมีส่วนร่วมของชุมชนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ในการพัฒนาการท่องเที่ยวสามารถเพิ่มรายได้ของครัวเรือนให้กับผู้อยู่อาศัยในชุมชน อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ยังพบข้อจำกัดหลายประการ เช่น การขาดความรู้ และทักษะที่จำเป็นที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว นอกจากนี้ ชาวบ้านบางส่วนไม่ได้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เนื่องจากงานที่มีอยู่ในชุมชนเป็นงานตามฤดูกาล ไม่ใช่งานประจำ ค่าตอบแทนต่ำ และไม่ต้องใช้คุณภาพมากนัก หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรพิจารณาวิธีการลดข้อจำกัด เพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวในระยะยาว รวมถึงสอดคล้องกับ Kontogeorgopoulos, Churyen and Duangsaeng (2015) พบว่า ปัจจัยความสำเร็จและการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์คือการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยการนำเสนอประสบการณ์ใหม่ ๆ และวิถีชีวิตของชนบท โดยมีเพียงด้านเดียวคือ ด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์ นักท่องเที่ยวมีระดับความพึงพอใจหลังเข้ารับบริการสูงกว่าระดับความคาดหวังก่อนเข้ารับบริการ ที่มีค่า Sig. มากกว่า .05 ดังนั้น

ด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์ จึงเป็นด้านที่ผู้ประกอบการ ชุมชน ชาวบ้าน ต้องช่วยกันหาวิธีในการทำการตลาดและการประชาสัมพันธ์ อีกทั้งหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวควรให้ความสำคัญและช่วยส่งเสริมให้เกิดการทำตลาดในรูปแบบต่าง รวมถึงการประชาสัมพันธ์ในสื่อที่มีความหลากหลายและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ได้อย่างแท้จริง

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษารูปแบบความต้องการในการได้รับบริการของผู้มีศักยภาพท่องเที่ยวโฮมสเตย์ชาวบ้านในแหล่งท่องเที่ยวเมืองอยุธยาอย่างยั่งยืน ภายใต้เกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน มีสิ่งผู้ประกอบการต้องเพิ่มเติมเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวให้ตรงกับความต้องการที่แท้จริง ไม่ใช่ใช้ความพร้อมของผู้ประกอบการมาดำเนินการทั้งหมด ซึ่งอาจจะไม่ตรงกับความต้องการที่แท้จริงของนักท่องเที่ยว เมื่อนำเกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียนมาใช้ในการปรับรูปแบบการให้บริการที่ตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวทั้ง 9 ด้าน สามารถอธิบายรูปแบบความต้องการในการได้รับบริการของผู้มีศักยภาพท่องเที่ยวโฮมสเตย์ชาวบ้านในแหล่งท่องเที่ยวเมืองอยุธยาอย่างยั่งยืน ภายใต้เกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน ได้ดังภาพที่ 2

**รูปแบบความต้องการในการได้รับบริการ
ของผู้มีศักยภาพท่องเที่ยวโฮมสเตย์ชาวบ้าน**
ในแหล่งท่องเที่ยวเมืองอยุธยาอย่างยั่งยืน ภายใต้เกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน

1	กลุ่มโฮมสเตย์	สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มีเครือข่ายชาวบ้าน ชุมชนเข้มแข็ง กงวิทีชีวิตดั้งเดิม ส่งเสริมให้คนรุ่นใหม่ทำงานในพื้นที่
2	กิจกรรม	มีกิจกรรมที่สะท้อนวัฒนธรรม หรือวิถีชีวิตของคนในชุมชน ส่งเสริมให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น
3	การจัดการ	มีผู้นำที่เข้มแข็ง ส่งเสริมให้มีระบบพี่เลี้ยง เพิ่มองค์ความรู้ให้กับเจ้าบ้านและคนในชุมชน ภาครัฐต้องให้ความช่วยเหลือที่ตรงกับความต้องการของชุมชน
4	ค่าเล่าที่ถึง	เพิ่มป้ายบอกทาง และเพิ่มรถบริการสาธารณะ หรือเพิ่มระบบรถรับส่ง
5	ความปลอดภัย และการรักษาความปลอดภัย	บุคลากรได้รับการอบรมด้านความปลอดภัยและการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ร่วมมือกับเครือข่าย อสม. สร้างมาตรฐานที่พักปลอดภัย มีไฟทางและแสงสว่างที่เหมาะสม
6	การตลาด และการประชาสัมพันธ์	ประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวไปสัมผัสวิถีชีวิตชาวบ้าน และต้องเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่แท้จริง พัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ออนไลน์ เพิ่มสื่อกิจกรรมเพื่อสร้างการจดจำ
7	ความยั่งยืน	สินค้าในชุมชนมีจุดเด่นสะท้อนอัตลักษณ์ของชุมชน สร้างตลาดชุมชนตั้งนักท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชน อนุรักษ์วิถีชีวิตให้เหมาะสม สร้างจิตสำนึกให้กับคนในชุมชน
8	ที่พัก	ที่พักอาศัยมีความแข็งแรง ห้องนอนเป็นสัดส่วน บ้านพักสะท้อนสถาปัตยกรรมและเอกลักษณ์ท้องถิ่น มีมาตรฐานบ้านพักที่ดี
9	สุขอนามัย และการรักษาความสะอาด	เน้นเรื่องความสะดวก สร้างความเชื่อมั่นและภาพลักษณ์ที่ดี รสชาติอาหารอร่อยสร้างความประทับใจ ใช้วัตถุดิบในพื้นที่เป็นส่วนประกอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยควบคุมและกำกับดูแล

จัดทำโดย
ธนิศภัทร์ ศรีนริยวาทิน
สฤนตรี ศรียธิน
วันภรณ์ แดงจุ้ย

ยุทธพงษ์ สีสาทังไพศาล
ชินุช เขาวบรีษา
พรเพ็ญ ไตรพงษ์

จิรัฐ ชนชม
พิมพ์มาตา วิชาศิลป์

ภาพที่ 2 รูปแบบความต้องการของนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์ชาวบ้านในแหล่งท่องเที่ยวเมืองอยุธยาอย่างยั่งยืน

สรุป

ในการสร้างรูปแบบความต้องการในการได้รับบริการของผู้มีศักยภาพท่องเที่ยวโฮมสเตย์ชาวบ้านในแหล่งท่องเที่ยวเมืองอยุธยาอย่างยั่งยืน ภายใต้เกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน ผู้ประกอบการต้องศึกษาความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มนักท่องเที่ยว หรือผู้มาใช้บริการ โดยการเก็บข้อมูลทางด้านต่าง ๆ สำหรับใช้ในการพัฒนาธุรกิจให้ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างแท้จริง ไม่ใช่ใช้ความสะดวกของผู้ประกอบการในการจัดเตรียมสิ่งต่าง ๆ อีกทั้งหากต้องการที่จะเข้ารับ

การประเมินมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน ผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ต้องผ่านการประเมินมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยแล้วจึงจะสามารถเข้ารับการประเมินมาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียนต่อไป ผู้ประกอบการจึงจำเป็นต้องศึกษาเกณฑ์ฯ ให้เกิดความเข้าใจอย่างทอ่งแท้ เนื่องจากมีรายละเอียดเป็นจำนวนมาก เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถสร้างมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับในระดับอาเซียน เพื่อเป็นทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติและชาวไทย ให้เกิดความมั่นใจในการมารับบริการ และได้รับการตอบสนองตรงกับวัตถุประสงค์ของการมาท่องเที่ยวโฮมสเตย์ และเพื่อให้กลุ่มโฮมสเตย์สามารถมีมาตรฐานในการรองรับนักท่องเที่ยว จนเกิดเป็นแหล่งรายได้ของคนในชุมชน สามารถพึ่งพาตนเองได้ และก่อให้เกิดความยั่งยืนอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยและการนำไปใช้

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า รูปแบบความต้องการในการได้รับบริการของผู้มีศักยภาพท่องเที่ยวโฮมสเตย์ชาวบ้านในแหล่งท่องเที่ยวเมืองอยุธยาอย่างยั่งยืน ภายใต้เกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์อาเซียน สิ่งที่ยังพบปัญหาสูงสุดคือ ด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์ หน่วยงานภาครัฐควรเข้ามาให้การส่งเสริมและการสนับสนุนโฮมสเตย์ชาวบ้าน ด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์อย่างจริงจัง โดยบรรจุไว้ในแผนพัฒนาเชิงพื้นที่ระดับจังหวัด หรือของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งควรมีการอบรมให้ความรู้แก่กลุ่มโฮมสเตย์ในการทำตลาด และควรมีกระบวนการติดตามและประเมินผลตามช่วงเวลา เพื่อประเมินความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งต่อไปควรเพิ่มการศึกษาในกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ อีกทั้งควรศึกษาเพิ่มเติมในด้านการรับรู้ข้อมูลของโฮมสเตย์ในกลุ่มนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ และควรศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องปัจจัยที่ทำให้เกิดการท่องเที่ยวซ้ำในกลุ่มนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์

References

- Kontogeorgopoulos, N., Churyen, A. & Duangsaeng, V. (2015). Homestay tourism and the commercialization of the rural home in Thailand. *Asia Pacific Journal of Tourism Research* 20(1), 29–50. <https://doi.org/10.1080/10941665.2013.852119>
- Ministry of Tourism and Sports of Thailand. (2010). ASEAN homestay directory 2010. Ministry of Tourism and Sports of Thailand.
- Ministry of Tourism and Sports of Thailand. (2019, August 30). *Mr. Phiphat Ratchakitprakarn, Minister of Tourism and Sports, Accelerate to raise standards "Thailand Homestay*. <https://www.mots.go.th/News-view.php?nid=11966>.

- Rasoolimanesh, M., Jaafar, M., & Tangit, T. (2018). Community involvement in rural tourism: a case of Kinabalu National Park, Malaysia. *An International Journal of Tourism and Hospitality Research* 29(3). 337–350. <https://doi.org/10.1080/13032917.2017.1412327>
- Sangchumnong, A., & Kozak, M. (2018). Sustainable cultural heritage tourism at Ban Wangka Village, Thailand. *An International Journal of Tourism and Hospitality Research* 29(2), 183–193. <https://doi.org/10.1080/13032917.2017.1414435>
- Sakulrat, T. (2016). *To study the identity in order to make value added for Homestays in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province*. Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi.
- TAT Review. (2020). *Direction travel of tourism authority of Thailand year 2021*. <https://www.tatreviewmagazine.com/article/tourism-direction-2020/>
- TAT Review. (2019). *Who? Where? What? When? Why?: Group of potential tourists*. <https://www.tatreviewmagazine.com/article/who-where-what-when-why-2019/>
- Thai World Heritage Information Centre, Ministry of Culture. (2017). *The historical city of Phra Nakhon Si Ayutthaya*. http://164.115.22.96/heritage_culture2.aspx
- Toeypho, K. (2016). *Homestay culture: Developing model of management tourism by community Wang Nam Khiao District Nakhon Ratchasima Province*. Mahasarakham University.
- Wutisilp, C., & Phasunon, P. (2015). Expectation and satisfaction in visiting homestay of Amphawa, Samut Songkram. *Veridian E-Journal, Slipakorn University*, 8(2), 2066–2079. <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/view/40459/33391>